

izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Františkanska ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
bdi. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Prostor 1 mm x
55 mm po K 1.50. Uradni
razgasi, poslano ter no-
tice isti prostor K 2.—
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 288, za pol
leta K 144, za četrt leto
K 72, za mesec K 24.
Za inozemstvo K 480.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upravništvo je v Ljubljani,
Františkanska ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Iz pašalika beogradske vlade.

Beograd, 17. V političnih krogih
govore, da bi se imela preosnova
vlade izvršiti še danes na seji mini-
strskega sveta. Najresnejši kandidat
za vojnega ministra je general Had-
žić.

Beograd, 16. maja. Beogradske
»Novosti« poročajo, da bo minister
za agrarno eformo Uzunović odsto-
pil in da bo prišel na njegovo mesto
kak vojni ministar.

Beograd, 16. maja. Gospodarsko-
finančni odbor ministrov je prejel
nove uredbe o valutah in devizah v
odobrenje.

Beograd, 16. Ministrstvo za šume
in rude namerava razveljaviti vse

zaostale pogodbe z inozemskimi
tvrdkami glede eksploatacije naših
gozdov.

Beograd, 17. Današnja seja mini-
strskega sveta se je bavila najprej s
komunistično akcijo za obnovo de-
lavskega pokreta. Minister za soci-
jalno politiko se bo pogajal z delav-
skimi zastopniki. Sindikati se bodo
pripustili, v kolikor se bodo bavili
samo s strokovno borbo. O delav-
skih domih in njihovi lastni uo o-
ločevalo sodišče. Nato so razpravl-
jali o specialni debati o ustavi, Pro-
ražunsko pravo parlamenta se bo
zagotovilo po institucijah bivše usta-
ve kraljevine Srbije.

Ustanovitev delavske borze.

Beograd, 16. maja. Minister za social-
no politiko bo predložil ministrskemu svetu
v odobritev novo uredbo o delavskih bor-
zah, ki bo vsebovala vse važnejše odred-
be glede glavnih odnosov med delavci in
delodajalci. Izdelana je na isti podlagi, na
kateri je temeljila stara delavska borza v
Beogradu. Predvideno je osnove nove
delavske borze v vseh večjih mestih. Nova
uredba bi stopila v veljavo s 1. junijem.

V Beogradu sipljejo naredbe in
uredbe, kar s košem, ne da bi pri
končni redakciji sodelovali zastop-
niki delavskih organizacij. Iz navede-
nega poročila je posneti, da bo ta
ustanova imela tiste napake, ki jih
ima beogradska borza. Zdi se nam, da
se v tem pogledu ravna vse preveč
birokratično.

Iz ustavnega odseka.

Beograd, 16. Danes ob 10.30 se
je pričela 33. seja ustavnega odseka.
Najprej se je čitala resolucija, skle-
njena na zborovanju žensk v Sara-
jevu. Ženske zahtevajo enakoprav-
nost z moškimi v privatnem in jav-
nem življenju. Na dnevnem redu je
bil člen 2 ustavnega načrta, ki go-
vori o pravicah in dolžnostih držav-
ljana. K členu 4 so predlagali soci-
alisti ukinjenje vseh redov in odli-
kovanj. Večina je ta predlog odklo-
nila. K členu 5 je dodal poslanec An-
gjelović nov odstavek, da preisko-
valne oblasti nikogar ne smejo zadr-
žati v preiskovalnem zaporu dalj
kot tri mesece. Temu se je zopersta-
vil dr. Srškić, ki je rekel, da je v
krajih, kjer so v veljavi avstro-ogr-
ski zakon, predpisano, da se mora
vsakdo, ki so ga zaprli, v roku 48
ur izročiti sodišču. Tudi dr. Laza
Marković se je protivil temu pred-

logu, češ da se bo kmalu uvedel
enostavni sistem, ki bo veljal za vso
kraljevino. Člen 5 je ostal, kakor je
bil. K členu 11, ki govori o nedotak-
ljivosti stanovanja državljanov, se na
predlog Fahima Kurbegovića spreje-
mo v našo ustavo ves dotični člen
ustave kraljevine Srbije iz leta 1903.
Glede izvrševanja uradnih dolžnosti
ponoči v zasebnih stanovanjih je
predlagal nastopiti dodatek: »Pono-
či smejo policijski organi vstopiti v
privatno stanovanje samo v slučaju
nujne potrebe. Izvzeti so privatni
prostori, ki so po svojem namenu,
kateremu služijo, pristopni občin-
stvu.« V razpravi so sodelovali posl.
Dulibić, Divac, Srškić, Kurbegović
in minister za konstituantno dr. Trif-
ković. Člen se je sprejel po stari re-
dakciji, čl. 12 o svobodi vesti in ve-
re se je odložil za prihodnjo sejo, ki
bo v sredo ob 9. dopoldne.

Silne priprave za Radičev kongres.

Veliki shod Radičev je banska
vlada prepovedala. Seljaki so kljub
temu prišli v Zagreb, kjer so hoteli
imeti zaupne sestanke. Policija pa je
te sestanke prepovedala, ne da bi
bila nastala revolucija. Radič menda
res ni nevaren.

Zagreb, 17. Zaupni sestanek po-
verjenikov Radičeve stranke je bil v

nedeljo v delniški pivovarni. Posve-
tovanje je trajalo od 8-15 in od 17
do pozne noči. Včeraj se je v isti
dvorani zopet zbralo mnogo selja-
kov, ko pa je Radič začel govoriti
je policija sestanek azpustila. Selja-
ki so se mirno razšli. Oba dneva sta
potekla v največjem miru in ni prišlo
nikjer do nobenega incidenta.

Volilni boj v Italiji.

Volitve v italijansko drž. zbor-
nico so se vršile ob grozovitem tero-
rizmu, ki ga morda ne pozna novejša
zgodovina. Kakor po vseh deželah
tako je razvnela tudi v Italiji
socijalni boj duh časa in bede. Pre-
malo radikalno je bilo delavstvo in
nastal je v političnih socijalističnih
strankah razpor in boj, ki je silno
oslabil delavski socijalistični pokret
v Italiji. Italijanska imperijalistična
buržvazija je vzgojila fanatične fa-
šiste, jih neguje, kakor je negovala
razcep v socijalističnih vrstah ter z
nimi ustrahuje množice, da s tem
pomaga italijanskemu nacionalizmu
do večjih volilnih uspehov. Ne mo-
timo pa se, da bo tak način volilne-
ga boja imel za buržvazijo silno šla-
be posledice, reakcijo, ki bo zopet
nokicala socijalistične vrste na de-
lo.

Končni rezultat volitev nam še ni
znan; gotovo pa je, da bo tudi delav-
stvo močno zastopano v novi zbor-
nici.

O volilnem boju s Primorskega
nam poročajo o velikih nasiljih. Fa-
šisti so po nekaterih krajih raz-
gnali volilne komisije, branili volil-
cem na volišče itd., ker hočejo s to
volitvijo dokazati, kako zelo ita-
lijsko je Primorje.

Tu naj slede poročila dopisnega
urada:

Trst, 17. maja. Po novejših po-
ročilih je rezultat v tržaškem voli-
nem okrožju pri volitvah v italijani-
ski parlament nastopen: Vpisanih
volilcev 44.865, oddanih glasov
31.390. Dobili so: Italijanski nacio-
nalistični blok 15.119, republikanci
4473, socialisti 4155, komunisti 6667,
jugoslovenska narodna stranka 2930
glasov. — Tako dobi menda nacio-
nalistični blok 3, komunisti 1 poslan-
ca.

Trst, 17. Volilni rezultat v Rimu
je glasom poročil tukajšnjih listov
nastopen: Nacionalistični blok 29.198,
republikanci 6490, socialisti 15.727,
ljudska stranka 10.322, komunisti 3
tisoč 937 glasov.

Rim, 16. maja. (Stefani.) Po po-
ročilih, ki prihajajo iz vse Italije, je
udeležba pri volitvah v parlament
povsod večja, kakor l. 1919 in celo
številnejša, kakor pri administrativ-
nih volitvah l. 1920. Nikjer ni prišlo
do pričakovanih incidentov. Povsod
so čuvali svobodo glasovanja. Tu in
tam je prišlo do spopadov med pri-
staši posameznih strank, ki so vedno
običajni. Ti spopadni dogodki pa
so se pripetili le v malih krajih, kjer
so strankarska nasprotja ostrejša,
kakor v mestih. V mestih, in sicer v
večjih, kakor tudi v manjših ni bilo
neljubih dogodkov.

Rim, 17. maja. V krogih konstitu-
cionalne stranke vlada mnenje, da ji
je zagotovljena zmaga v volilnem
boju, ker računajo s tem, da bodo
ostanki oddanih glasov to pot znat-
no večji, kakor so bili pri volitvah l.
1919.

Milan, 16. maja. Včerajnji večer
in noč sta potekla navzlic živahne-
mu vrvenju brez posebnih dogod-
kov. Volilna udeležba v mestu je
znašala 74 odstotkov. Računajo s
tem, da si je v Milanu, zlasti v sre-
dišču mesta, priboril nacionalistični
blok več glasov, kakor socijalisti.

Kandidat, ki je dobil največ glasov
je Mussolini, ustanovitelj fašizma. V
predmestjih, kakor tudi v pokrajini
Pavia, so dobili najbrže socialisti in
katoličani večino. Nacionalisti in fa-
šisti so tu v manjšini. Najboljša ude-
ležba je bila v Rimu, kjer je prišla
na volišče le polovica volilnih upra-
vičencev.

Rim, 16. maja. Največja udeležba
pri volitvah je bila v Boznu, in sicer
80 odstotkov. V Trstu in na Gorl-
škem je značilna udeležba 75 os-
totkov. Najpčlejša udeležba je bila
v Rimu in Napolju, kjer je volilo le
43, oziroma 44 odstotkov volilnih upra-
vičencev. O končnem rezultatu voli-
tev, ki se ne bo mogel objaviti pred
soboto, še ni nič gotovega.

Cremona, 17. V nedeljo zvečer
so komunisti v predmestjih streljali
več ur iz pušk na fašiste. Policija je
vzpostavila red. Štiri osebe so težko
ranjene, sedem pa lahko.

Viareggio, 17. Pri spopadu socia-
listov s fašisti sta bili dve osebi ubi-
ti, več je ranjenih.

Koper, 16. Tukaj so se spopadli
komunisti in fašisti. Mrtva sta dva
fašista, dva komunisti in en kara-
binjer.

Iz Gornje Šlezije.

Opole, 16. maja. Binkošti so
vsled premikanja čet v ogroženih
okrožjih gornješlezjskega ustaške-
ga ozemlja prinesle poostreje polo-
žaja. Ko so italijanske čete zapusti-
le Nikolaj, so zasedli mesto poljski
viraši. pozneje pa so ga zopet iz-
praznili. Italijanske čete so izpraz-
nile Rybnik in Pštino in se umak-
nile v smeri proti Ratiboru. Iz Ryb-
nika javljajo o nasiljih poljskih usta-
šev nad nemškimi uradniki v rud-
nikih. V Trnowicah in Zagoržah so
Poljaki vršili teror in aretirali nem-
škomeščake Gornješlezije. V ostalih
okrožjih se položaj v bistvu ni iz-
premenil. Medzavezniška komisija
je večkrat poročala, da se je polo-
žaj izboljšal, kar pa v resnici ni ta-
ko. Iz Gornje Šlezije javljajo, da
vlada tam pomanjkanje živil in de-
narja. Ljudstvo je nezadovoljno in
nemirno.

Opole, 17. maja. Poljski izvrše-
valni odbor, kateremu načeljuje Kor-
fanti, je medzavezniški komisiji v
Opolah poslal tole brzojavko: Go-
renja Šlezija je bila 12 dni v vsaji.
Poljsko prebivalstvo ni nikdar hote-
lo triumfirati s pomočjo nasilstva in
tvegalo je svoje življenje za sveto
pravo. Odbor priznava, da so se
spričo strasti med vstajo prekoračile
meje preudarnosti. Naše navdušene
čete so pripravljene, pomakniti se
nazaj, zadosti daleč, da bi prenehale
tako sovražnosti z Nemčijo to pa
samo tedaj, ako bodo ozemlje, ki ga
izpraznimo, zasedle zavezniške če-
te, ne pa nemške. Nemcem ne bo-
mo prepustili nobene pidi ozemlja,
pač pa medzavezniški komisiji. Za-
tega delj prosimo, da vso cono zase-
dejo zavezniške čete, tako da polj-
sko prebivalstvo ne bo trpelo po
maščevalnih odredbah.

Na Nemčijo pritiskajo.

Berlin, 17. maja. V točki 5 ulti-
matuma se je nemška vlada obveza-
la, da bo v 25 dneh eno milijardo
zlatih mark plačala ali v zlatu ali v
devizah ali v nemških državnih na-
kaznicah s trimesečnim rokom. Iz-
vršujoč to obveznost je nemška vlada
ponudila reparacijski komisiji
najprvo takojšnje izplačanje 150

milijonov zlatih mark, malone vse v
inozemskih devizah. Kakor hitro bo
reparacijska komisija imenovala
sprejemno mesto, se nakaže 150 mi-
lijonov zlatih mark. Pred potekom
25 dnevnega roka, torej konec maja
prejme reparacijska komisija nade-
nje izplačila v denarju, ostanek pa
v nemških zakladnih nakaznicah.

Delazmožnost občinskih zastopov avtonomnih mest.

Kakor slišimo je deželna vlada v
skrbah za delazmožnost avtonomi-
stičnih mest in namerava začeti v to
svrhu med strankami posredovati.

Kar se naše stranke tiče, to po-
sredovanje na naši politiki v avto-
nomnih mestih ne more nič izpreme-
niti. Mi bomo ostali pri svojih celj-
skih sklepih. Ti sklepi niso naperje-
ni proti delazmožnosti občinskih za-
stopov. Komisarjev smo ravno mi že
dosti okusili, zato ne bomo podvezli
ničesar, kar bi moralo njih življenje
opravičeno podaljšati. Iz tega raz-
loga — neizvzani — ne bomo vodili

kake kapriciozne opozicije, ampak
bomo skušali, bodisi da bomo stali v
upravi ali izven nje, zavzeti napram
vsakemu vprašanju, ki se bo pojavi-
lo, svoje stališče po strogo stvarnih
vidikih. Ako se postavijo na to sta-
lišče vse stranke v občinskih svetih,
pa je težko vprašanje delazmožnosti
občinskih zastopov avtonomnih
mest, na edino možni način rešeno.
Bolje rešeno bo tako, kot z vsemi
koalicijami. Vse te koalicije bi bile
bolj ali manj nenaravne in bi ne iz-
držale odpora, ki bi se proti njim po-
javljal.

Boj za Gornjo Šlezijo.

Meščanska politika se nam je vsdkar
predstavljala in se nam še vedno pre-
stavlja kot politika, ki zasleduje le poštene
nacionalne cilje. Je pa v resnici vse dru-
gače. To smo žal tudi Slovenci že imeli
priliko občutiti s strani nacionalnih držav
entente, v jarki luči nam pa to dejstvo
potrjuje boj za Gornjo Šlezijo. Ta boj je

zelo zanimiv in poučen. V njem se zrcail
v svojem bistvu sedanja svetovna buržo-
azna politika. Ta boj vsebuje tako lahko
rečeno pravzaprav tudi vse probleme se-
danje dobe in je verna slika razmer, ki so
nastale tekot kapitalističnega, (povrh
vsega še tuje-nacionalnega) gospodstva,
kakor tudi povojnih posledic. Predvsem je

boj za Gornjo Šlezijo značilen v teh-
smereh: v političnem, gospodarskem, soci-
jalnem in narodnem oziru.

Politična stran je najvažnejša. Ne gre
namreč zgolj za politični problem med
Poljsko in Nemčijo; glavni interes ima
marveč v tem boju imperialistična politika
antante, prav posebno pa kot eksponent
svetovnega imperializma francoski imperi-
alizem. Le-ta ima pri reševanju gornje-
šlezkega vprašanja tri namene, ki jih hoče
doseči na en mah: 1. pritisk na Nemčijo,
da izvrši obveznosti mirovne pogodbe in
uvpeljvanje francoskega imperializma nad
Nemčijo; 2. utrditev istega imperializma
na Poljskem in vzdrževanje neprijateljskih
odnosov med Nemčijo in Poljsko; 3. osla-
bitev možnosti gospodarskih zvez med
Nemčijo in Rusijo.

Plebiscit je priznal Gornjo Šlezijo
Nemčiji. Dasi pomeni izid plebiscita raz-
očaranje za antanto, vendar ji je obenem
dobrodošlo sredstvo za njeno imperialistič-
no diplomacijo. To je razvidno že iz tega,
da vrhovni svet ni podal doslej še nobene
oficijelne izjave na to, ali misli plebiscit
potrditi, ali ne, in pod kakšnimi pogoji,
temveč se je razširila samo vest, da je
delitev gornješlezkega ozemlja možna. In-
scenacija krvavih bojev v Šleziji med Po-
ljaki in Nemci, kjer so Francozje in Itali-
jani aktivno na strani Poljakov, je skoraj
gotovo izšla tudi iz diplomatskih iniciativ
entente. Ententa bi kajpada najraje Gornjo
Šlezijo pridellala Poljski, da bi se tako njen
kapital lažje polastil te dežele, ali pa jo
vsaj delila, vendar pa jo pred tem de-
janjem plaši zaenkrat še dejstvo, da je ravn-
no Gornja Šlezija vir moči nemške indu-
strije, brez katerega bi Nemčija nikakor
ne mogla izpolnjevati svojih vojni-od-
škodninskih obveznosti. Da bi pa na Polj-
skem kljub temu svojo politiko udržila, je
pustila med svet vest o delitvi Gornje
Šlezije in je bila pri boju na strani Po-
ljakov. S svojo taktično potezo pa je ob-
nem izvršila tudi pritisk na Nemčijo
zaradi priznanja nemških vojnih obvez-
nosti. Z namenom deliti Gornjo Šlezijo,
oziroma jo osamosvojiti, pa hoče antanta
imperializem istočasno oslabil tudi gospo-
darsko vez Nemčije z Rusijo.

V tej politiki zasleduje antanta pred-
vsem torej gospodarske interese. Nacio-
nalni momenti v gornješlezjskem vpraša-
nju so samo sredstvo njene politike. Da bo
jasnejša pomembnost in značilnost gornje-
šlezkega vprašanja v političnem in gospo-
darskem pa tudi v narodnostnem in soci-
jalnem pogledu in ker se je od gotove
strani v nekem slovenskem meščanskem
listu pisalo, kakor da je bila socijalna de-
mokracija lista deklaracija, ki je med
poljskim delavstvom delala v korist nem-
ške zmage pri plebiscitu, le treba radi
možnosti objektivne presoje položaja, raz-
mer in izida plebiscita vedeti to-le:

Gornja Šlezija, silno bogata na gozdo-
vih, rodovitni zemlji, apnenca, premogu in
rudah, je dežela magnetov, ki lastujejo ne
le zemljišča obsegajoča po več kakor
50.000 hektarjev, marveč tudi industrijo in
premogovnike. Po svojih naravnih boga-
stvih je Šlezija v vsej Srednji Evropi naj-
bogatejša dežela. Industrija je najbolj raz-
vita v pokrajini med mesti Tarnowitz, My-
slowicz, in Olawicz. Gornješlezki premog
je najboljši vrste. Tudi so njegova ležišča
za eksploatacijo jako ugodna. Premoga
zmorejo šlezki rudniki gotovo do 166 mil-
jard ton! Letna produkcija znaša približno
50 milijonov ton. Cinkove in svinečne ru-
de je dvoje globokih in razsežnih zemljišč.
Cinkova ruda je najboljše kvalitete in jo
bodo v sedanji meri lahko kopali še kakih
100 let. Železne rude v sedanjih železnih
rudnikih je še kakih 16 milijonov ton. V
Šleziji je bilo l. 1917 v obratu 31 velikih
plavžev za toplot železa. Zemlja sama je
zelo rodovitna. Poleg tega pa ima dežela
tudi še veliko finega apnenca, tako da je
ta pokrajina zaloga malodane ene tretjine
vse nemške industrije.

Dežela šteje okrog dva milijona preb-
valcev. Poljske narodnosti je gotovo nad
1.200.000, nemške pa nekaj nad 800.000.
Kako je bilo mogoče, da so Poljaki sami
glasovali za Nemčijo. Predvsem pa delav-
stvo! Temu so pač krive socijalne razme-
re! Poljska nima nobene delavske zakono-
daje, nima obratnih svetov in ljudstvo se
je bala poljskega militarizma. Po deželi pa
je razmnožena duhovščina, ki je nemško
misleča. Poljsko ljudstvo pa je, kakor obče
znano, poleg tega zelo rahločutno. Poljska
vlada ni znala ljudstvu nuditi ničesar, kar
bi zadovoljilo njegove socijalne potrebe,

In tako je lahko umljivo, da je delavsko ljudstvo, ki se mora predvsem boriti za svoj bit ali ne biti, po večini glasovalo proti poljskemu režimu.

Dvoje sledi iz vsega tega:

Prvič, da je bil šlezki plebiscit bolj obsodba reakcionarnega kapitalističnega režima in militarizma, kakor pa glasovanje o narodnosti pripadnosti, drugi pa, da svetovni buržoaziji gre le za gospodarske interese imperijalističnega kapitala, nikdar pa ni pri reševanju problemov narodnosti niti kaka narodnostna, niti socialna pravičnost, kajti buržoazni nacionalizem je vedno gospodarski, in ker je buržoazno-gospodarski, je imperijalističen, in kot tak je neobjektivni, krivičen. Vseled tega tudi plebisciti v kapitalistični družbi ne morejo biti pravo in izrazito glasovanje o narodnosti pripadnosti, temveč so vse bolj zgolj obsodba režimov.

Politične vesti.

† Narodno-socialna poslanca g. Deržić in Brandner igrata v konstituentni klaverno vlogi. G. Deržić baje nima drugega posla, kakor da dela za protekcionizem narodno-socialnih železničarjev. Stavlja v konstituenti razne »upite«, kadar pa pride do tega, da bi dobil odgovore, ga od nikoder ni. Gospod Brandner pa kot »idealnejše« doživlja »frocilarije« s strani gospodov liberalcev. On edini je glasoval zoper ustavo, sicer prav strmežljivo, pa vendar: g. Deržić se je previdno glasovanju odtgnil s svojo odsotnostjo.

† Avstrijska vlada odsvetuje na predlog koroške deželne vlade posameznim deželnim zborom izvršitev plebiscita za priključenje k Nemčiji, ker bi v tem slučaju lahko Jugoslavlani zasedli Koroško.

† Kako je na Angliškem? Najbolji odgovor na to vprašanje podaja uradna statistika, iz katere je razvidno, da znaša število prijavljenih nezaposlenih 1.920.500, zaposlenih delavcev 1.077.900, stavkaločih pa 1.200.000. Torej skoro tri četrti angleške delovne sile nezaposlene, tista četrtina, ki še preostane, pa je tako »nezanesljiva«, da ji bogi Lloyd George ne ve, kam bi se postavil. Rudarske zastopnike je povabil na svoje posvetovne Cheques, da se z njimi porazgovorijo na novih podlagah. Če mišl Lloyd George kaj resno na te nove podlage, potem dobro, posebno če malo poiliti, ker so se angleški prevozniki delavci odločili, da bodo vsak poskus izvoza tujega premoga preprečili; če pa mišl še nadalje slepomisliti, tedaj bo slo gospodarsko blagostanje britanske države. Zlasti sedaj, ko bo Nemčija par let zalagala del sveta z dobrih in postala tako nevarnejša, dasti pešljena konkurenca, kot je bila pred vojno. Zato Angleška ne želj popolnega gospodarskega uspeha izvoznika nemške države in se tu pa tam celo zavzema zanjo, tako n. pr. v gornjeležiškem vprašanju.

† Kako je na Irskem? Pri volitvah v prvi južniški parlament so dobili sinajnovci 120 mandatov, unionisti pa 4. Brez nadaljnega komentarja: Sinajnovci tvorijo stranko, ki hoče Irsko osvoboditi izpod krempljev angleškega imperijalističnega kapitalizma; unionisti so pa za zvezo z Britanijo.

† Rusija za mir. Moskovski sovjet je izdal razglas, v katerem naglašja, da potrebuje Rusija miru, in pozivlje, naj se stori konec rovarjenju belih gardistov.

† Referendum na Švedskem. Ljudsko glasovanje namerava za posebno vprašanje arvesti švedska vlada. Švedski parlament je razveljavil zakon sprejel z veliko večino in prvo vprašanje, katerega bo rešilo ljudstvo potom referenda, bo vprašanje o prepovedi alkohola.

† Portugalski parlament je podpisal senžermensko mirovno pogodbo z Avstrijo. Belgijski pa trilateralno pogodbo z Madžarsko.

Dnevne vesti.

Za župana v Mostah pri Ljubljani je izvoljen zasebni uradnik komunist Franc Skobel z 12 glasovi.

V oblasti megalomanije. Včeraj se je, kakor smo že poročali, vršila pred sodiščem razprava Pesek proti odboru sekcije J. N. U. Vsi trije gg. Smodej, Vodeb in Kosovel so bili oproščeni, ker zadeva, četudi bi bila Peskova obožba resnična, ni prestopila zoper koalicijski zakon. — Razprava je jasno pokazala, kakšni nazorov je načelnik NSS g. Pesek, ki misli, da mu bodo uredniki »Jugoslavije« navadno kulji in jih bo moralno izrabljali. Mož misli, da ima kot večkratni milijonar vse pravice do drugih, pravice drugih pa mu ni treba spoštovati. Pravda je sad prešerne povojne morale bogatinov.

Bolgarska živina. Komisija za sprejemanje živine od Bolgarske je dne 14. t. m. v Zaječaru sprejela od Bolgarske na račun vojne odškodnine 1500 ovac. Ovce se prodajo na javni dražbi dne 21. t. m. v Zaječaru. Z izkupičkom se ustanovi fond za izplačilo živine, ki so jo lastniki izgubili v vojni leta 1913.

Zopet bremena. Vlada namerava vnovič zvišati davek na sladkor. Zvišanje bo znašalo približno 5 kron pri kilogramu. — Zopet nov udarec na revne sloje. — To naj bo boj proti draginji? Gosposdije od »državotvornih« strank, kakor se sami nazivajo, ali delate vi v zadovoljstvo ljudstva ali v njegovo nezadovoljstvo?

Belgijski honorarni konzulat v Ljubljani se osnuje v najkrajšem času.

Pogreb je bil v torek dne 10. maja v Celju sodruga Kandaža Florjana, rudarja, ki je v svojem 29. letu vsled jetike umrl v tukajšnji javni bolnici. Nagrobni govor mu je govoril sodr. Leskošek, okrožni tajnik, kateri je obrazložil njegovo življenje, v spomin pa poudaril njegovo trpljenje. Pevsko društvo »Naprej« mu je zapelo žalobno nagrobnico. Z njim so naše vrste izgubile mlado borbeno moč. — Zalagajoča družina Kolenc izrekla vsem pevcem in govornikom iskreno zahvalo za izkazano čast.

Smrtna nesreča. Na glavnem kolodvoru je bil dne 16. t. m. povožen 37 letni oženjeni premikač južno železnice Ivan Pungčan, stanujoč v Novem Vodmatu št. 106 pri premikanju vozov. Kolo mu je šlo čez spodnji del života. Ponesrečenec je na zadobitjenih poškodbah umrl.

Smrtna nesreča v hrastškem premogovniku. Dne 12. t. m. je v rovu smrtno ponesrečil rudar Brinar iz Dola. Pogreb je bil v soboto popoldan ob ogrovnini udeležbi vsega prebivalstva. Pred krsto so nosili rudarji venec z rdečimi trakci in z napisom »Unja slovenskih rudarjev«. Pevci so zapeli par žalostink. Pokojnik zapušča vdovo in pet neposrednih otrok. Naj počiva v miru!

Vprašanje zamenjave 20 dinarskih novčanov. Ker se mnogo ljudi obrača na generalni inspektorat finančnega ministrstva s prošnjami, da bi se jim zamenjale kronsko-dinarske novčanice po 20 dinarjev, da katero je bil rok za zamenjavo določen do včerajš. 30. aprila, objavlja generalni inspektorat, da zamenjava teh novčanic ne spada več v delokrog inspektorata, ki takih prošelj ne bo več reševal. Iz generalnega inspektorata finančnega ministrstva.

Pri drž. zdravilišču v Rogoški Slatini je razpisano mesto upravitelja studenčnega obrata. Prošnje za to mesto je vlagati do 26. maja t. l. pri poverjeništvu za javna

dela v Ljubljani. Podrobnosti so razvidne iz razpisa v 52. številki Uradnega lista za Slovenijo z dne 13. maja 1921.

Iz stranke.

NEKAJ POSEBNEGA.

Kako je pomagalo opozoriti, da je treba pravočasno obračunati, sicer — boš novinec, čeprav si že star! Zgodilo se je, da je neka organizacija obračunala pravočasno za april, obenem pa prosila, naj počakamo za marec, še niso računji sklenjeni. . . Pomislite kak nered je moral biti tam, kjer se zdaj, ko gre zares, ne morejo do 8. maja obračunati za marec. Za april so pa spravili skup, da ne izgube članskih pravic. . .

Kako potrebno je bilo napraviti red. Kako prijetno bo za naprej delati, ko ne boste imeli večnih sitnosti s pretelkositjo, ko boste obračunavali vedno le za tekoči mesec. Se prav hvaležni boste načelstvu, da Vas je rešilo teh večnih skrbi. Tajništvo je pa že hvaležno vsem, ki so pomagali, da pridemo končno do reda. Vsi skupaj bomo pa videli blagoslov šete na strankinem zboru, ki bo prav lep.

Prihodnji teden dobe vse organizacije, ki so obračunale, okrožnice, kjer bodo navedene vse sedanje organizacije JSDS in KDZ.

Centralno tajništvo JSDS
Ljubljana, poštni predal 168.

Sodrugi, ki so prejeli v razprodajo Spominske liste za žrtve 24. IV. 1920 nujno pozivljamo, da ustavijo razprodajo ter pošljejo obračun. Denar naj pošljejo po poštni položnici, nerazprodane liste pa pošljejo na naslov: R. Čelošek, Ljubljana, Turjaški trg 4 I. — Najpozneje do nedelje 22. t. m. morajo vsi zaupniki položiti obračun. Blagajnik.

Za žrtve 24. IV. 1920 so ob priliki razprodaje Spominskih listov darovali sodrugi rudarji v Kočevju vsoto 200 kron. Odbor jim iskreno zahvala in priporoča, da sodrugi v drugih krajih Slovenije posnemajo ta zgled.

Kulturni vestnik.

Vesna. Izšla je dolgo in težko pričakovana kulturna in modna revija »Vesna«, toje prva nad vse bogato opremljena številka prinaša naslednjo vsebino:

Vsebina:
Naš program:
J. E. Rubin: Nezgoda.
Petindvajsetletnica gospe Irme Pola kove.
Dr. Ivan Lah: Božena Nemcova (1820 do 1920).
Arh. ing. Rado Kregar: Naš dom.
Našim malčkom.
Vida Jerajeva: Roparski grad; Mara plete.
Naše manjketno gledališče.
Ročna dela in njih pomen.
Pred poletjem. Modne slike.
A. D. Grassus: Pariško pismo.
Gospodom.
O modi.
Naša ženska družava.
Književna poročila.
Naroča se pri upravnistvu »Vesne«
Deliška tiskarna, Miklošičeva cesta 16.
»Proletarec«, slovenska socialistična revija v Chicagi v Ameriki, je izšla kot majniška številka v povečani, s slikami opremljeni obliki. Revija izhaja tedensko in stane celotno 3 in pol dolarija. Naroča se: »Proletarec«, 3639 W. 26 th St. Chicago, Ill.

Ko prečitate »Naprej«, ga oddajte Vašim prijateljem!

Socialistična občina.

Občinska samouprava.

V naslednjih vrstah hočemo pokazati, v koliko je načelo samouprave izvedeno v sedanji občini. Opisati hočemo položaj, kakršen obstoja na podlagi sedanjih zakonov, ne pa kakršen bi moral biti. — Državni občinski zakon iz leta 1862 daje, kakor znano, občinam dvojno področje: lastno in izročeno. V lastnem področju se občini načeloma priznava samouprava; občina sme namreč v svojem lastnem področju, kakor zakon lepo pravi, sama za sebe po svoji volji ravnati in gospodariti. S tem je izraženo bistvo samouprave. — Vpraša se sedaj, kakšen obseg prepušča zakon občinski samoupravi. V tem oziru je določeno, da spada v samoupravno področje občine sploh vse, kar se tiče v prvi vrsti občinskega prida. Zakon torej odkazuje občinski samoupravi zelo širok delokrog. Zato pa občinska samouprava ni omejena na one zadeve, ki jih našteva občinski red samo za zgled in v bolj razumevanje. V občinsko samoupravo spadajo predvsem: 1. gospodarstvo v občinskih premoženjem in občinske finance. Občina ima namreč lahko svoje lastno premoženje nepremično in premično, s katerim gospodarja kakor vsak posameznik. Ker pa dohodki iz njenega premoženja navadno ne zadostujejo za njene potrebe, ima poleg tega tudi neka finančno oblast ter sme predpisovati nekatere lastne davke (n. pr. davek na pse) in ima tudi pravico na polagi proračuna nalagati občinske določe na državne direktne davke ter uživanja. 2.) oskrbovanje naprav in zadev, ki se tičejo občinskih koristi, n. pr. skrb za občinske ceste, dobrodelne zavode, deloma tudi vpliv na šolstvo in pred vsem državnoskrbja. Pri izvrševanju teh nalog za more občina izdajati svoje lastne predpise n. pr. tržni ali cestni red, hišni red za svoje zavode. Teh predpisov se morajo držati ne samo občani, temveč tudi tujci in tina torej občina v tem oziru celo neka lastna zakonodaj. 3. krajevna policija. — Semkaj spada javna varnost, cestno nadzorstvo, vodno nadzorstvo, stavbna, požarna, tržna in zdravstvena policija, nadzorstvo nad posli itd. Tudi v tem področju ima občina priliko, da izdaja za svoje ozemlje občeveljavne predpise. 4.) Posredovanje pri sporih med občani. V tem oziru funkcija občina kot neka mikrovo sodišče. — Iz navedenega je razvidno, da ima občina obširen delokrog za svojo samoupravo. Vendar je pa ta samouprava v marsikateri smeri zelo omejena. Pred vsem ne sme občina v svoji samoupravi prekršati veljavnih državnih in drugih zakonov. Tudi je podrejena državi (oziroma poprej deželni) oblasti, ki izvršuje nadzorstvo nad njeno samoupravo in odloča o pritožbah zoper njene odloke in ukrepe. Za odpradajo občinskih nepremičnin mora dobiti dovoljenje od nadzorstvene oblasti. Istotako za pobiranje določe, če presegajo 15 odstotkov. Glede policijskih zadev si je država izrecno pridržala pravico, da jih sme odvzeti občini in jih opravljati po svojih lastnih organih. Župana sicer vlada ne sme odstaviti, ako z njim ni zadovoljna, pač pa sme razpustiti cel občinski odbor. — Največja omejitev občinske samouprave pa je dejstvo, da imajo občine večinoma premalo materialnih sredstev na razpolago, da bi moge vršiti svoje samoupravne naloge. To je eden glavnih vzrokov, da se pri nas, ki imamo večinoma majhne občine, še ni mogla povoljno razviti občinska samouprava.

Občinska pisarna. V neki občini grozi, kakor se nam poroča, doseda-

nji župan, da bo vrgel občinsko pisarno iz svoje hiše, ako ne bo več izvoljen za župana. Opozorjamo, da imajo občine po naredbi št. 295 (Uradni list št. 40 iz leta 1919.) pravico, da zasežejo prostor, ki ga potrebujejo za občinsko pisarno. Ako pa v eni ali drugi občini ta naredba še ni v veljavi, naj ob. odbor takoj predlaga pri poverjeništvu za socialno skrb, da se veljavnost te naredbe raztegne tudi na njihovo občino.

Županova plača. Županske plače ali nagrade so v naših krajih nizke. Župani so bili dosedaj večinoma dobro situirani posestniki, trgovci, gostilničarji itd. Za plačo jim ni bilo toliko mar, ker so imeli ob županova druga večje dobičke. Saj je gotovo vsak kmetič, ki je prišel k gospodu županu po podpis, spil v njegovi gostilni tudi polj vina. Bili so pa še drugačni dobički! — Stojimo na stališču, da je vsako delo vredno plačila, zato se ne more temu ugovarjati, da se županova nagrada v občini, kjer je očitno prenizka, primerno zviša, seveda v pravem razmerju z občinskimi dohodki, ki so žal skoro povsod zelo omejeni.

Občina Dole na Dolenjskem daje vsem našim občinam lep zgled. Ze pred vojno je uvedla občinsko preiskbo vseh svojih solarjev s šolskimi potrebščinami, zvezki in učnimi knjigami. Stvar se je dobro obnesla in so s tem zadovoljni starši in učitelji. Kar je mogoče v tej revni hribovski občini, ki je oddaljena štiri ure od železnice, bi bilo pač mogoče tudi v naših velikih in cvetočih občinah, zlasti tam, kjer je industrija že kaj razvita.

Občinski inventar. Občinski red predpisuje, da morajo imeti vse občine poseben seznam ali inventar, v katerem je popisana vsa njena premična in nepremična lastnina in vse njene pravice. Mi vemo, da so ti inventarji v mnogih občinah v velikem neredu ali jih pa sploh ni. Pri prevzemu občine je torej paziti, da se izroče tudi natančni inventarji, preprečiti se pa je tudi, ali dotična imovina res obstoji in v kakšnem stanju se nahaja.

Vojna posojila. Usoda avstrijskih vojnih posojil je še negotova. Nekatere občine so podpisale vojna posojila, ne da bi se to bilo pravilno sklenilo v seji občinskega odbora. Res je, da so okrajni glavarji pritiskali na župane, da so podpisali vojna posojila. Glavarstvo pa nima nobene pravice občinam kaj ukazovati glede občinskega premoženja. To so morali župani vedeti. Glavarstvo je mogoče lahko dalo poklicati župana k vojakom, ni ga pa moglo prisiliti, da bi bil podpisal vojno posojilo. Sedaj pri prevzemanju občin je treba župane, ki so na nepravilen način podpisali vojna posojila, poklicati na odgovor.

Dopisi in vprašanja o občinskem zadevah naj se pošljejo na naslov: Samoupravna pisarna JSDS in KDZ, Ljubljana, poštni predal 168. Če se želi odgovor, se prosi, da se priloži poštna znamka za 2 K.

Velika zaloga in po ceni: Dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni stroji, pnevmatika in vsakovrstni deli. F. BAYSEL, Ljubljana, Št. trg št. 28. Sprejemajo se dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni stroji v popravilo. Mehanična delavnica Karlovska cesta 4.

Na Bohinjski Beli so bode prodalo na dražbi hiša št. 67 z vratom dne 29. maja ob 9. uri dopoldne sklicna cena 7000 Dinarijev. Interesenti naj se zgledajo pod št. 710-dr. na upravo lista.

Milan Jerčmenica & Komp. D. A. v Belgradu

ima na prodaj poleg nafte in bencin - motorjev kakor tudi bencin-lokomobilov prvovrstnih fabrikatov, tudi sledeče

Gleichstrom - motorje:

1 komad po 440 voltov, 85 amper, 40 kw.

5 komadov po 440 voltov, 26'5 amperov, vsaki po 18.6 P.S.

Izdajatelj: Ivan Mlinar,

Vabilo na občni zbor

kons. društva rudarjev v Hrastniku, r. z. z. o. z., kateri se vrši v nedeljo dne 22. maja 1921 ob 3. uri popoldan v dvorani konsumnega društva rudarjev v Hrastniku.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Volitev enega člana v načelstvo.
3. Volitev treh nadzornikov.
4. Prememba pravil § 6.
5. Razno.

Vstop imajo izključno le člani.

Nadzorstvo:
Fran Kamplet.

Načelstvo:
Karel Malovrh.

Jugoslovansko industrijsko podjetje sprejme takoj več tovarniških zidarjev.

Ponudbe naj se pošljejo upravi Napreja pod šte. 708/21.

Tisk »Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

IZŠLA JE IN NAJ JO NE MANJKA V NOBENI HIŠI!

ILUSTRIRANA MODNA REVUA IZDAJA KONSORCIJ VESNE V LJUBLJANI

POSAMEZNA ŠTEVILKA K 32.

V LETNEM NAROČILU NAJMANJ NA ČETRT LETA IN NEPOSREDNO PRI UPRAVNIŠTVU NAROČENA SAMO - - - K 30 ZVEZEK. - - -

MIKLOŠIČEVA CESTA 16, VR. 30.

Citajte velezanimivo študijo Dr. Oto Bauer - Uradnik Pot k Socializmu.

Cena K 2.—

Naroča se v upravi »NAPREJ«.

Ugodna prilika za nakup

suhe in sveže slanine.

Dobi se pri Franc Lautnerju, Sv. Petra cesta 33, ali na stojnici v Solskem drevoredu. Razpošilja se od 10 kg naprej.

Domača tvrdka

FRAN LUKIČ

Ljubljana, Pred škotijo št. 19

priloga

delavske obleke, plašče vseh vrst, obleke za gospode, dame in dečke, krate ter razno perilo.

Solidne cene!

Odgovorni urednik: Jak. Vehovec.